

7.SINIF SOSYAL BİLGİLER 2. ÖĞRENME ALANI DERS NOTLARI

2. ÖĞRENME ALANI: EVİMİZ DÜNYA

KÜRESELLEŞMENİN İNSAN VE TOPLUM HAYATINA ETKİLERİ (2.öğrenme alanı-1.öğrenme çıktısı)

KÜRESELLEŞMENİN SONUÇLARI İLE İLGİLİ ÖRNEK OLAYLAR

- Genel ağ sayesinde dünyanın öbür ucundaki arkadaşına saniyeler içinde “Merhaba” diyebiliyorsun.
- Eskiden aylar süren yolculuklar, şimdi gelişmiş ulaşım araçları sayesinde birkaç saate indi. Sınırlar artık engel değil!
- Dünya genelinde artan etkileşim sayesinde yeni lezzetler tadabiliyor ve farklı kültürlerle tanışabiliyoruz.
- Bir ülkedeki aşı çalışması tüm dünyayı kurtarabilir ama bir hastalık da aynı hızla her yere yayılabilir.

Küreselleşme, dünya çapındaki toplumların, kültürlerin ve ekonomilerin teknoloji, ticaret ve iletişimdeki gelişmeler sayesinde birbirine daha bağımlı hale gelmesi ve sınırların giderek önemini yitirmesi sürecine denilmektedir.

İnsan yaşamında köklü değişimlere yol açan küreselleşmeden toplumlar da etkilenmektedir. **Ekonomi, ulaşım, iletişim, kültür, sağlık ve çevre**, küreselleşmenin etkilerinin en belirgin şekilde görüldüğü alanlardır. İnsanlar ile devletler arasındaki etkileşimde ulaşım ve iletişim imkânlarındaki hızlı bir değişim sürecine girmiştir. Bu değişim nedeniyle dünya küçülmekte, insanlar her gelişmeden anında haberdar olmaktadır. Toplumlar birbirleriyle daha rahat bağlantı kurabilmekte; ekonomik, sosyal, kültürel bir ağ oluşmaktadır. Ayrıca farklı ülkeler dünya genelinde yaşanan ortak sorunların çözümünü için bir araya gelebilmektedirler. Bu süreç yerel kültürlerin zayıflaması, salgın hastalıkların hızla yayılması, çevre sorunlarının artması gibi sorunları da beraberinde getirmiştir.

KÜRESELLEŞMENİN ETKİLEDİĞİ ALANLAR-1. BÖLÜM

ALAN	ÖNEMLİ BİLGİLER
EKONOMİ	Sanayi İnkılabı öncesinde ulaşım ve iletişim imkânları sınırlıydı. Bu yüzden ülkeler arasındaki ticari ilişkiler günümüze göre daha az gelişmişti ve ekonomik faaliyetlerin büyük kısmı ülke sınırları içinde yapıldı. Zamanla hızlı trenler, dev kargo gemileri ve uçaklar gibi modern ulaşım araçları ile genel ağ, akıllı telefonlar ve uydular gibi gelişmiş iletişim teknolojileri sayesinde ticaret, dünya çapında bir boyut kazandı. Bu süreç; insanların günlük yaşamını, tüketim alışkanlıklarını ve iş yapma biçimlerini değiştirerek farklı ülkelerde üretilen ürünlere ulaşmayı çok daha kolay hale getirdi. Bunun sonucunda, dünyanın birçok yerinde çalışan büyük uluslararası şirketlerin sayısı arttı. Ancak bu hızlı değişim, dünyadaki zenginliklerin adil paylaşılmaması ve küçük yerel işletmelerin zor durumda kalması gibi bazı sorunları da beraberinde getirdi.
ULAŞIM	Geçmişte insanlar daha az yük taşıyabilen ve yavaş ilerleyen araçlarla uzun süren yolculuklar yapmaktaydı. Sanayi İnkılabı sonrasında yaşanan teknolojik gelişmeler ile hem daha fazla kapasiteye sahip hem de çok daha hızlı taşıtların yapılması uzak mesafelere yapılan yolculukları kolaylaştırdı. Yolculukların kolay ve hızlı olması iş ve turizm amaçlı seyahatlerin artmasını sağladı. Bu durum, bireylerin ve toplumların birbirleriyle daha fazla etkileşim kurmasına zemin hazırladı.
İLETİŞİM SİSTEMLERİ	Dünyanın küresel hâle gelmesinde iletişim araçlarındaki gelişmeler önemli bir rol oynamıştır. Genel ağ ve mobil cihazların yaygınlaşması sayesinde bilgiye ulaşmak çok daha kolay olmuştur. Ayrıca bilginin dünya genelinde hızlı bir şekilde dolaşması insanların yaşam biçimlerini de değiştirmiştir. Bunun yanı sıra görüntülü ve sesli iletişim cihazları sayesinde ekonomik ilişkiler hızlanmış, uzaktaki tanıdıklarla canlı olarak görüşebilme fırsatı ortaya çıkmıştır. İletişim sektöründeki gelişmeler günlük yaşamda da birçok kolaylığı beraberinde getirmiştir. Örneğin büyük şehirlerde trafiğin yoğun olduğu saatlerde akıllı telefon uygulamaları sayesinde alternatif yollar anında öğrenilmekte ya da dünyanın herhangi bir yerindeki olaylarla ilgili bilgilere kolaylıkla ulaşılmaktadır. E-ticaret sayesinde evden çıkmadan başka ülkelerle alışveriş yapılabilmekte, eğitim ve sağlık alanında çevrim içi ortamlar kullanılarak dünyadaki tüm gelişmeler kolayca takip edilebilmektedir.
KÜLTÜR	İnsanlar, somut ve somut olmayan pek çok kültürel miraslar oluşturmuştur. Küreselleşme ile birlikte bu miraslar dünyaya hızlı bir şekilde yayılmıştır. Bu durum, bazı toplumların kültürel çeşitliliğini artırırken yerel kültürlerin yok olma tehlikesiyle karşı karşıya kalmasına da neden olmuştur. Örneğin bir ülkenin kültürüne ait kıyafet, yemek, müzik, eğlence anlayışı gibi öğeler başka kültürlerle yerleşebilir. Başka kültürlerle yerleşen bu öğeler yerleştiği ülkenin kültürünü yok olma tehlikesiyle yüz yüze getirebilir. Bu durumun en bilinen örneği popüler kültür ve bunun sonucunda meydana gelen değişimdir. Ayrıca ana dile başka dillerden çok fazla sözcük girmesi millî dillerin bozulmasına ve zamanla unutulmasına sebep olabilmektedir. Bu nedenle küreselleşen dünyada başka kültürleri tanımak ne kadar önemli ise millî kültüre sahip çıkmak da o kadar önemli hâle gelmiştir.

KÜRESELLEŞMENİN ETKİLEDİĞİ ALANLAR-2. BÖLÜM

ALAN	ÖNEMLİ BİLGİLER
SAĞLIK	Küreselleşen dünyada bilim ve teknolojinin gelişmesiyle sağlık sektöründe çok büyük yenilikler yapılmıştır. Hastalıkların teşhis ve tedavisi kolaylaşmış, başka ülkelerde tedavi olabilmeye imkânı artmıştır. Ancak küreselleşme nedeniyle hastalıkların yayılması hızlanmış , bu durum sağlık sorunlarının tüm dünyayı etkilemesine yol açmıştır. Yakın zamanda yaşanan COVID-19 salgını bunun en somut örneğidir.
ÇEVRE SORUNLARI	Küreselleşme kavramı, dünya genelinde pek çok alanda köklü değişimlere yol açmaktadır. Küreselleşen dünyada çevreyi korumak, doğaya sahip çıkmak ve doğal kaynakları sürdürülebilir kılmak hayati bir önem taşımaktadır. Küreselleşme ile birlikte artan üretim, tüketim ve ulaşım faaliyetleri, doğal kaynakların daha yoğun kullanılmasına neden olmuştur. Bu durum karbon salınımının artması, doğal yaşam alanlarının tahrip edilmesi, çevre kirliliği, bilinçsiz kaynak kullanımı gibi olumsuzlukları beraberinde getirmiştir. Günümüzde bu problemler yerel olmaktan çıkarak iklim krizi, küresel ısınma, biyolojik çeşitlilik kaybı, ormansızlaşma, toprak erozyonu, atıklar, su kirliliği gibi küresel çevre sorunlarına dönüşmüştür. Bu sorunlar, tüm dünyayı ilgilendiren ve ortak dayanışma ile acil çözüm gerektiren bir sorumluluk hâline gelmiştir. Bu küresel çevre sorunlarının çözümü, her ne kadar uluslararası bir dayanışmayı zorunlu kılsa da harekete geçiş noktası bireyin kendi yaşam alanıdır. Küresel felaketlerin önüne geçmek için atılacak somut adım, “yerelden evrensel” ilkesini benimsemektir. Bu doğrultuda çevre sorunlarını azaltmanın en temel yolu; kaynakların doğru kullanıldığı bilinçli bir üretim süreci işletmek, ihtiyaç kadarını almayı içeren bilinçli bir tüketim alışkanlığı kazanmak ve her türlü israfın önüne geçmektir. Bu kapsamda ülkemizde de hem israfı önlemeye hem de çevre sorunlarını engellemeye yönelik önemli faaliyetler yürütülmektedir.

Küreselleşmenin Olumsuz Etkilerinden Korunmak İçin Millî Ve Manevi Değerlere Bağlı Kalmanın Önemi	Küreselleşme sayesinde farklı coğrafyalardan insanlar birbirlerini ekonomik, kültürel ve sosyal yönden etkileyebilmektedir. Buna karşın yerel kültürler bu etkileşimden olumsuz etkilenebilmektedir. Kültürel etkileşimle birlikte konuşma dilinde bozulmalar, hazır gıda tüketiminin artması, aşırı ve gereksiz alışveriş yapılması gibi sorunlar ortaya çıkarken, popüler kültürün etkisiyle bazı müzik ve eğlence türlerinin yaygınlaşması da kültürel değişimlere neden olmaktadır. Bu nedenle bireylerin, küreselleşmenin sunduğu imkânlardan yararlanırken bilinçli tercihler yapmaları önemlidir. Özgürlük, bireyin kendi kararlarını verebilmesi ve seçim yapabilmesi açısından önemli bir değerdir. Ancak özgürlük, sorumlulukla birlikte anlam kazanır. Bireyler; dilini, kültürünü ve millî-manevi değerlerini koruma sorumluluğunu da taşımalıdır. Örneğin medya içeriklerini seçerken eleştirel düşünmeli, tüketim alışkanlıklarında bilinçli davranmalı ve kültürel değerlerine sahip çıkmalıdır. Böylece hem özgür bireyler olarak hareket edebilir hem de toplumsal değerlerin korunmasına katkı sağlayabilirler.
Küreselleşmenin millî ve manevi değerlerimiz üzerindeki olumsuz etkilerine günlük yaşamınızdan örnekler	Günümüzde millî ve manevi değerlerimizi korumak ve yaşatmak, modern dünyanın getirdiği yenilikçi yollarla daha da zenginleşmektedir. Bunun en güzel örneklerinden biri ülkemizde düzenlenen Kültür Yolu Festivalleridir. Bu festivaller sayesinde geleneksel el sanatlarımız, köklü tarihimiz, millî musikimiz ve kültürel zenginliklerimiz; modern dijital sergiler, konserler ve tiyatrolar aracılığıyla geniş kitlelere ulaştırılmaktadır. Genç kuşaklar, şehirlerin tarihi dokusuyla bütünleşen bu modern etkinlikler sayesinde kendi kültürel kimliklerini yakından tanıma ve sahiplenme fırsatı bulmaktadır. Dolayısıyla değerlerimizi korumak; geçmişten gelen zengin kültürümüzü Kültür Yolu gibi modern ve kapsayıcı platformlarla günümüz dünyasına taşımaktan ve onu gururla yaşamaktan geçmektedir.

BÖLGESEL VE KÜRESEL SORUNLARIN ÇÖZÜMÜNDE ÜLKEMİZİN ROLÜ
(2.öğrenme alanı-2.öğrenme çıktısı)

ÜLKEMİZİN KARA SINIR KOMŞULARI ve TÜRK DÜNYASI İLE YÜRÜTTÜĞÜ KÜLTÜREL İLİŞKİLER	
ÜLKE ADI	YAPILAN KÜLTÜREL İŞ BİRLİKLERİ
KUZEY MAKEDONYA	UNESCO bünyesinde “ Bulgaristan-Türkiye Sınırsındaki Halkların Yaşayan Müzik Formları ve Geleneksel Kültürleri Projesi ” başlatıldı.
GÜRCİSTAN	TİKA desteğiyle “ Gürcistan Yazarlar Birliği Azerbaycan Bölümü Çalışma Alanı Geliştirme Projesi ” tamamlanarak faaliyete geçirildi.
ERMENİSTAN	Türk ve Ermeni millî takımları UEFA nezdinde turnuvalara katılmak için resmî futbol maçları yaptı.
YUNANİSTAN	2024 yılında Türk ve Yunan sanatçılar birlikte “ Romeo ve Juliet ” isimli tiyatroyu sahneledi.
SURİYE	Türkiye Cumhuriyeti ile Suriye Arap Cumhuriyeti arasında “ Eğitim İş Birliği Protokolü ” imzalandı.
IRAK	Türkiye Cumhuriyeti devletini desteği ve TİKA’nın çalışmaları sonucunda “ Irak Kerkük Türkmen Karma Kardeşlik İlkokulu ” bünyesinde bir müzik sınıfı açıldı.
İRAN	Her iki ülkenin üniversiteleri arasında ortak araştırmalar yürütülürken “ kitap fuarı burs programı ” hayata geçirildi.

TÜRKİYE’NİN YAPTIĞI BAZI YURT DIŞI YARDIMLAR	
KUZEY MAKEDONYA	Ülkemiz, 2017 yılından bu yana Üsküp’te faaliyet göstermektedir. Bu faaliyetler çerçevesinde Türkiye Maarif Vakfı bünyesinde kurulan Uluslararası Kalkandelen Maarif Okulu , 2022 yılından itibaren 1.200 öğrenci kapasiteli bir eğitim kurumu olarak hizmet vermektedir. Kurumda anaokulundan liseye kadar farklı kademelerde eğitim verilmektedir.
KOLOMBİYA	Türk yazarların İspanyolcaya çevrilmiş eserleri Kolombiya’da mobil kütüphaneyle buluşturuldu. Özellikle başkent Bogota’da kitaba ve kütüphaneye erişmekte zorluk çeken insanlara yönelik olarak yapılan bu uygulama ile iki ülke arasında bir gönül köprüsü kuruldu . Bu kütüphaneden yaklaşık 5.000 kişinin yararlanması planlanmaktadır
KARABAĞ	TİKA iş birliğiyle Ağdam ve Zengilan bölgelerindeki modüler prefabrik hastanelerinin donanımı Türkiye tarafından karşılanmıştır. Özellikle acil tıbbi müdahale gerektiren durumlar için hizmete giren bu hastane bölge insanının yararlanabileceği önemli bir hizmet olarak karşımıza çıkmaktadır.
SOMALİ	Türkiye tarafından yaptırılan Eğitim ve Araştırma Hastanesi tam teşekküllü şekilde 2015 yılından itibaren hizmet vermeye başladı. Somali halkının bu hastaneden yararlanabilmesi için var gücüyle çalışan sağlık personeli bölge insanını da bu alanda eğitmeye başladı.

Barış; insanların ve toplumların **karşılıklı saygı, güven ve anlayış içinde çatışmadan bir arada yaşayabilmesidir.** Bölgesel ve küresel sorunların çözümünde en önemli unsurlardan biri de barıştır. **Dünya barışının sağlanabilmesi için ülkeler arasında dostça ilişkilerin kurulması ve sorunların uzlaşma yoluyla çözülmesi** büyük önem taşır. **İnsanların ve toplumların birbirine saygı göstermesi, farklılıklara anlayışla yaklaşması ve ortak değerler etrafında buluşması barış ortamının güçlenmesine** katkı sağlar. Ayrıca günümüzde yaşanan küresel sorunlar da dikkate alındığında, dünya barışının sürdürülebilmesi için **tüm ülkelerin uluslararası hukuk kurallarına uygun davranması gerekmektedir.** Bunun yanı sıra **bireylerin de insana ve topluma değer veren, sorumlu davranışlar sergilemesi** hem toplum içinde huzurun korunmasına hem de dünya genelinde barışın desteklenmesine yardımcı olur.

Türkiye hem bulunduğu coğrafyanın hem de dünyanın daha güvenli ve huzurlu hâle gelebilmesi için **girişimci ve insani bir dış politika anlayışıyla hareket etmektedir.** Bu anlayış; **mazlumlara yardım etmeyi, sorunlara çözüm üretmeyi ve çatışmaların sona erdirilmesi için ara buluculuk yapmayı** esas alır.

Savaşlar, insanların can ve mal güvenliğini tehdit eden, **toplumların düzenini bozan ve büyük yıkımlara yol açan olaylardır.** Savaş nedeniyle **pek çok insan yaşamını kaybetmekte, şehirler zarar görmekte** ve **toplumlar derin acılar** yaşamaktadır. Bu nedenle ülkelerin sorunlarını barışçıl yollarla çözmeye çalışması büyük önem taşır. Toplumların barış, dayanışma ve ortak değerler etrafında kenetlenmesi ülkeler arasında yaşanabilecek muhtemel savaşların engellenmesi için büyük önem taşımaktadır.

Göç, insanların güvenli bir ortamda yaşamak veya ekonomik sorunlardan dolayı daha iyi yaşam koşullarına sahip olmak için yaşadıkları yerden başka bir yere taşınmasıdır. Tarih boyunca birçok toplum farklı nedenlerle göç etmek zorunda kalmıştır. **Göç eden insanların yeni bir topluma uyum sağlaması ve toplumun da onları anlayışla karşılaması** önemlidir. Bu süreçte dayanışma ve karşılıklı anlayış toplumdaki birlik ve beraberliğin korunmasına yardımcı olur.

26 Kasım 2025 itibarıyla Türkiye’de yasal olarak bulunan yabancı sayısı 3 milyon 611 bin 218’dir. Bunların büyük bir kısmını geçici koruma altındaki Suriyeliler oluştururken bir bölümünü de uluslararası koruma talebinde bulunanlar ile çalışma ve ikamet izniyle ülkemizde bulunanlar oluşturmaktadır. Türkiye; göçü **yalnızca güvenlik amaçlı değil insan hakları, aile bütünlüğü ve toplumsal uyum çerçevesinde** ele alan bütüncül bir yaklaşımla yönetmektedir. Bu kapsamda **göçmenlerin korunması, sosyal uyumlarının sağlanması ve düzensiz göçle mücadeleye yönelik** kapsamlı çalışmalar yürütülmektedir.

Mülteciler; savaş, çatışma veya baskı nedeniyle ülkelerini terk etmek zorunda kalan insanlardır. Çoğu zaman **güvenli bir yaşam kurabilmek için başka ülkelere sığınan insanlar** temel ihtiyaçlarını karşılamakta bile zorluk yaşamaktadır. Bu nedenle **bazı ülkeler ve uluslararası kuruluşlar, mültecilere destek olmak için çeşitli çalışmalar** yürütür. Yapılan çalışmaların temelini oluşturan **yardımlaşma ve insan haklarına saygı anlayışı, toplum içinde dayanışmayı güçlendirerek** mülteciler için güven ve huzur ortamı sağlar. Geçmişten günümüze Türkiye, uluslararası krizlerin yaşandığı dönemlerde güvenli bir liman olarak görülmekte ve topraklarına sığınan mültecilere kucak açmaktadır. Türkiye bugün de başta iki milyonun üstündeki Suriyeli sığınmacılar olmak üzere dünyanın çeşitli yerlerindeki insani krizlerden etkilenerek ülkemize sığınan göçmenlere cömertçe yardım elini uzatmaktadır. **Mültecilere insani bir yaklaşım sergileyen Türkiye; kendi topraklarındaki Suriyeli ihtiyaç sahiplerine eğitim, sağlık, barınma ve istihdam** başta olmak üzere pek çok alanda yardımda bulunmak amacıyla tüm imkânlarını seferber etmektedir. Diğer **yandan dünyanın dört bir yanındaki insani krizlere de kayıtsız kalmayan Türkiye; eğitimden sağlık hizmetlerine, temiz içme suyundan tarım desteklerine** kadar pek çok alanda yaptığı yardımlarla dikkati çekmektedir. Türkiye, beş kıtada yürüttüğü insani yardımlar ve kalkınma yardımlarıyla millî gelirine oranlandığında dünyanın en cömert ülkesi ünvanını taşımaktadır.

Küresel iklim krizi, insanların fosil yakıtları yoğun şekilde kullanması, ormanların kesilmesi ve sanayileşmenin artması sonucunda atmosfere fazla miktarda sera gazı salınmasıyla ortaya çıkan bir sorundur. Bu da dünyanın birçok bölgesinde **sıcaklıkların artması, kuraklık, sel, diğer afetlerin çoğalması** gibi sorunlara neden olmaktadır. Bu durum sadece bir ülkeyi değil aslında tüm dünyayı etkileyen önemli bir çevre sorunudur. İklim krizinin etkilerini azaltmak için tüm ülke ve toplumların birlikte hareket etmesi çok önemlidir. **Hem dünya genelinde hem de toplum içinde ortak sorumluluk duygusunu geliştirerek doğayı korumak ve bu bilinçle yaşamak sorunun çözümündeki en önemli husustur.**

İnsani yardım; afetler, savaşlar, yoksulluk gibi durumlarda insanların temel ihtiyaçlarını karşılamak için yapılan desteklerdir. Gıda, sağlık hizmeti, barınma, eğitim gibi yardımlar zor durumda kalan insanların hayatlarını kolaylaştırır. Ülkeler ve yardım kuruluşları bu tür çalışmalarda dayanışma içinde hareket ederek toplumda birlik ve beraberliğin pekişmesine katkıda bulunur. Türkiye; gücünü tarihinden ve geleneklerinden alan insani değerleri ile dünyanın farklı bölgelerinde zor durumda kalan insanlara destek olmayı bir sorumluluk olarak görmektedir. Bu doğrultuda **Gazze, Suriye, Yemen, Arakan ve Afrika'daki birçok ülkede yaşanan insani krizlerde Türkiye bölge insanına en erken yardım ulaştıran ülkelerden biridir.** Bu yardımlar **TİKA, AFAD, Türk Kızılay'ı gibi kurumlar** aracılığıyla **gıda, ilaç, çadır, temiz su, kıyafet ve sağlık hizmetleri** şeklinde ihtiyaç sahiplerine ulaştırılmaktadır. Ülkemiz yapmış olduğu **yardımlarla dünya genelinde barış, istikrar ve refahın artırılmasına katkı sağlamakta ve beş kıtada yürüttüğü insani yardım faaliyetleriyle** dünyada en fazla yardım yapan ülkeler arasında yerini almaktadır.

@sosyalpusulasi